

Brüssel, 7. juuli 2020
REV2 – asendab 8. veebruari 2018. aasta
teate (REV1)

TEADE SIDUSRÜHMADALE

ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMINE ELIST NING ELI ÕIGUSNORMID PANGANDUS- JA MAKSETEENUSTE VALDKONNAS

Alates 1. veebruarist 2020 on Ühendkuningriik Euroopa Liidust välja astunud ja temast on saanud kolmas riik¹. Väljaastumislepinguga² on ette nähtud üleminekuperiood, mis lõpeb 31. detsembril 2020. Kuni selle kuupäevani kohaldatakse ELi õigust täies ulatuses Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis³.

Üleminekuperioodi jooksul peavad EL ja Ühendkuningriik läbirääkimisi uue partnerluslepingu üle. Ei ole aga kindel, kas uus partnerlusleping sõlmitakse ja jõustub üleminekuperioodi lõpus. Igal juhul on sellise lepinguga loodav suhe väga erinev Ühendkuningriigi osalemisest siseturul⁴.

Peale selle saab Ühendkuningriigist pärast üleminekuperioodi lõppu kolmas riik ka seoses ELi õiguse rakendamise ja kohaldamisega ELi liikmesriikides.

Seetõttu tuletatakse kõigile huvitatud isikutele ja eeskätt ettevõtjatele meelde, milline on üleminekuperioodi lõppemise õiguslik mõju nende tegevusele.

Soovitused sidusrühmadele

Pangandus-, makse- ja/või e-rahaga seotud teenuseid pakkuvatel finantsteenuste osutajatel ning eelkõige Ühendkuningriiki piiriüleseid teenuseid pakkuvatel või sealt neid

¹ Kolmas riik on riik, mis ei ole ELi liige.

² Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping (ELT L 29, 31.1.2020, lk 7) (edaspidi „väljaastumisleping“).

³ Võttes arvesse teatavaid väljaastumislepingu artiklis 127 sätestatud erandeid, mis ei ole käesoleva teate kontekstis asjakohased.

⁴ Eelkõige ei ole vabakaubanduslepinguga ette nähtud (kaupade ja teenuste valdkonnas) selliseid siseturu põhimõtteid nagu vastastikune tunnustamine.

saavatel teenuseosutajatel soovitatakse käesolevat teadet arvesse võttes hinnata üleminekuperioodi lõpu mõju ning oma ELi kliente ja reguleerivaid asutusi või avaliku sektori asutusi sellest nõuetekohaselt teavitada. Ühtlasi soovitatakse neil võtta aegsalt sobilikud meetmed, mis võivad hõlmata varade ja/või tegevuse ületoomist ELi, et tagada ELi pankade ning nende klientide ja vahendite piisav kaitse.

Tähelepanu! Käesolevas teates ei käsitleta järgmisi küsimusi:

- ELi õigusnormid kollisiooni ja kohtualluvuse kohta (õigusalaane koostöö tsiviil- ja kaubandusasjades);
- ELi äriühinguõigus;
- ELi isikuandmete kaitse õigusnormid.

Nende küsimuste kohta koostatakse või on juba avaldatud muud teated⁵.

Pärast üleminekuperioodi lõppu ei kohaldata enam Ühendkuningriigi suhtes ELi pangandus- ja makseteenuste valdkonna õigusnorme, sealhulgas eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiivi 2013/36/EL, mis käsitleb krediidasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet (kapitalinõuete direktiiv),⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrust (EL) nr 575/2013 krediidasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta (kapitalinõuete määrus),⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiivi 2014/49/EL hoiuste tagamise skeemide kohta (hoiuste tagamise skeemi direktiiv),⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/59/EL, millega luuakse krediidasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik (pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiiv),⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul (makseteenuste direktiiv),¹⁰ Euroopa

⁵ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/getting-ready-end-transition-period_et.

⁶ ELT L 176, 27.6.2013, lk 338.

⁷ ELT L 176, 27.6.2013, lk 1.

⁸ ELT L 173, 12.6.2014, lk 149.

⁹ ELT L 173, 12.6.2014, lk 190.

¹⁰ ELT L 337, 23.12.2015, lk 35.

Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrust (EÜ) nr 924/2009 piiriüleste maksete kohta ühenduses¹¹ ning direktiivi 2014/92/EL maksekontoga seotud tasude võrreldavuse, maksekonto vahetamise ja põhimaksekontole juurdepääsu kohta (maksekonto direktiiv),¹² samuti ELi eeskirju e-raha valdkonnas, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiivi 2009/110/EÜ, mis käsitleb e-raha asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet¹³. Sellel on eelkõige järgmised tagajärjed.

1. TEGEVUSLOAD

- Pangandusteenuseid,¹⁴ makseteenuseid¹⁵ ja/või e-rahaga seotud teenuseid pakkuvad¹⁶ Ühendkuningriigi pädevatelt asutustelt tegevusloa saanud üksused (edaspidi „Ühendkuningriigi tegevusloaga üksused“) ei saa enam ELis nende teenuste ja tegevuste puhul tegevusloale¹⁷ tugineda (st nad kaotavad ELi tegevusloa) ning neid käsitatakse liikmesriikides filiaalide¹⁸ või vahendajate asutamisel kolmandate riikide üksustena. See tähendab, et nendel üksustel ei lubata enam praeguste Ühendkuningriigi tegevuslubade alusel ELis piiriüleseid teenuseid osutada.
- Ühendkuningriigi tegevusloaga üksused, mis on asutanud filiaale ELi liikmesriikides, peavad pärast üleminekuperioodi lõppu vastama vastuvõtva liikmesriigi õigusnormidele, mida kohaldatakse kolmandas riigis paikneva peakorteriga üksuste filiaalide suhtes,¹⁹ sealhulgas nõudele, et vastuvõtva

¹¹ ELT L 266, 9.10.2009, lk 11.

¹² ELT L 257, 28.8.2014, lk 214.

¹³ ELT L 267, 10.10.2009, lk 7.

¹⁴ Vt direktiivi 2013/36/EL artikli 8 lõige 1 ja I lisa. Mitut direktiivi 2013/36/EL I lisa loetletud tegevust on käsitletud ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivis 2014/65/EL ja määruises (EL) nr 600/2014 finantsinstrumentide turgude kohta (vastavalt MiFID 2 / MIFIR). Käesolev teade ei mõjuta võimaliku investeerimisteenuste raamistiku väljatöötamist ning sidusrühmade soovitatav tutvuda ka järgmise teatega: „Teade sidusrühmadele – Ühendkuningriigi väljaastumine EList ning ELi õigusnormid finantsinstrumentide turgude valdkonnas“.

¹⁵ Direktiivi (EL) 2015/2366 artiklid 1 ja 2 ning artikli 4 lõige 3 koos I lisaga.

¹⁶ Direktiivi 2009/110/EÜ artiklid 1 ja 2.

¹⁷ Direktiivi 2013/36/EL artikkel 8 ja direktiivi (EL) 2015/2366 artikkel 11.

¹⁸ Direktiivi 2013/36/EL artikkel 17 ja direktiivi 2009/110/EÜ artikkel 8.

¹⁹ Direktiivi 2013/36/EL artikkel 47, direktiivi 2014/49/EL artikkel 15, direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 1 lõike 1 punkt a ja direktiivi 2009/110/EÜ artikkel 8.

liikmesriigi asjaomaselt pädevalt asutuselt tuleb saada nende õigusnormide kohane kehtiv tegevusluba. Selleks võib olla vaja spetsiaalset filiaali või tütarettevõtja tegevusluba ning see võib tähendada hoiustajate jaoks muutusi, näiteks juhul, kui tuleb muuta hoiuste tagamise korda. Ühendkuningriigi pädevatelt asutustelt tegevusloa saanud makseasutustel ei ole pärast üleminekuperioodi lõppu lubatud osutada oma praeguse Ühendkuningriigi tegevusloa alusel makseteenuseid liidu territooriumil piiriüleselt ega liikmesriikides asuvate filiaalide kaudu²⁰.

- ELi pädevatelt asutustelt tegevusloa saanud üksused (edaspidi „ELi tegevusloaga üksused“), sealhulgas nende filiaalid, peavad püsivalt vastama tegevusloa saamise tingimustele²¹. Kui ELi tegevusloaga üksused on asutanud Ühendkuningriigis filiaale, peavad ka need filiaalid olema hõlmatud sellele üksusele antud tegevusloaga, kelle alla nad õiguslikult lahutamatu kuuluvad. See hõlmab nende tegevuskava ja organisatsioonilise ülesehituse vastavust tingimustele²² ning nõuet, et järelevalvega seotud kohustuste täitmist ei takista kolmanda riigi õigus- ja haldusnormide rakendamisega seotud raskused²³. Tegevusloaga hõlmatud teenuste suhtes, sh nende teenuste suhtes, mida osutavad ELi tegevusloaga üksuse kolmandas riigis asuvad filiaalid, kohaldatakse ka edaspidi tegevusloa andnud päeva asutuse järelevalvevolitusi, sealhulgas eelkõige õigust piirata krediidasutuste ja investeerimisühingute majandustegevust, operatsioone või võrgustikku või nõuda sellise tegevuse lõpetamist, mis ülemääraselt ohustab asjaomase krediidasutuse või investeerimisühingu usaldusväarsust²⁴. Nende filiaalide osutatavate teenuste suhtes kohaldatakse samuti asjakohaseid ELi õigusraamistikus sätestatud nõudeid²⁵.

2. KOKKULEPPED JA RISKIPOSITSIOONID

- Kokkuleppeid, mis võivad mõjutada ELi tegevusloaga üksuste võimet omada iseseisvat riskijuhtimis- ja kontrolliraamistikku, mis vastab nende tegevuse laadile, keerukusele ja sellega seotud riskidele, ning nende operatiivse vastupanuvõime piisavust, sealhulgas ELis toimuva kauplemise ja riskide

²⁰ Direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 1 lõige 1, artikli 11 lõige 1 ja artikli 37 lõige 1.

²¹ Direktiivi 2013/36/EL artikli 18 punkt c ja direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 13 punkt c.

²² Direktiivi 2013/36/EL artikkel 10 ja direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 11 lõige 4.

²³ Direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 11 lõige 8.

²⁴ Direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkt e.

²⁵ Vt „Teade sidusrühmadele – Ühendkuningriigi väljaastumine EList ning ELi õigusnormid finantsinstrumentide turgude valdkonnas“.

maandamise võimekust ja pidevat juurdepääsu finantsturgude taristutele ka kriisiolukorras, peab hindama²⁶ tegevusloa andnud pädev asutus. Hindamisel võetakse arvesse näiteks seda, kas pärast üleminekuperioodi lõppu on ELi tegevusloaga üksustel lubatud jätkuvalt tugineda tegevuse edasiandmisele²⁷ või järelevalvekorraldusele,²⁸ muu hulgas seoses teenustega, mida pakuvad nende filiaalid, tütarettevõtjad või emaettevõtjad Ühendkuningriigis ja mis võivad hõlmata jätkuvat juurdepääsu Ühendkuningriigi finantsturgude taristutele, teha erandeid riskide kontsentreerumise piirangute,²⁹ riskimaandamise nõuete³⁰ või muude väljajätmise vormide kohaldamisest seoses Ühendkuningriigis asutatud vastaspooltega, sealhulgas emaettevõtjad või muud samasse kontserni kuuluvad ettevõtjad. Pärast üleminekuperioodi lõppu ei kohaldata enam Ühendkuningriigi suhtes pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi sätteid, mis käsitlevad kriisilahenduse käigus järjepidevat juurdepääsu teenustele, ning seda tuleks kõnealusel hindamisel nõuetekohaselt arvesse võtta.

- Muutub see, kuidas Ühendkuningriigis asutatud kolmandate isikute vastu olevaid riskipositsioone usaldatavusnõuete seisukohast käsitletakse³¹. Määruse (EL) nr 575/2013 kohaselt käsitletakse kolmandates riikides asutatud üksuste vastu olevaid riskipositsioone usaldatavusnõuete seisukohast vähem soodsalt kui ELis asutatud üksuste vastu olevaid riskipositsioone. Selle tagajärjel peavad ELi tegevusloaga üksused hoidma seoses oma Ühendkuningriigi riskipositsioonidega rohkem kapitali. Kui EL kuulutab Ühendkuningriigi raamistiku samaväärseks, on hoitava kapitali kogus sama kui sarnaste riskipositsioonide puhul ELis. Kuigi Ühendkuningriigi samaväärsuse hindamine on pooleli ei ole selle tulemust võimalik prognoosida. ELi tegevusloaga üksused peavad olema teadlikud olukorrast, kus nende Ühendkuningriigis asutatud kolmandate isikute vastu olevate riskipositsioonide suhtes kohaldatavad kapitalinõuded on praegusest suuremad, ja olema selliseks olukorraks valmis. Samamoodi võib pärast

²⁶ Sellest võib tuleneda vajadus esitada vastava kohtlemise saamiseks uued taotlused.

²⁷ Direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 11 lõige 8 ja artikkel 19 ning direktiivi 2009/110/EÜ artikkel 8.

²⁸ Direktiivi 2013/36/EL artikkel 127, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/59/EL (millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik) artikli 2 lõike 1 punkt 44 ning artiklid 7 ja 32.

²⁹ Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 400 lõike 2 punkt c, direktiivi 2014/59/EL artiklid 12 ja 19 ning komisjoni 21. oktoobri 2014. aasta delegeeritud määruse (EL) 2015/63 (millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/59/EL seoses kriisilahendusrahastusesse tehtavate *ex-ante*-osamaksetega) artikli 5 lõike 1 punkti a alapunkt i.

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määruse (EL) nr 648/2012 (börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta) artikkel 11.

³¹ Vt nt määruse (EL) nr 575/2013 artiklid 107, 114, 115, 116, 132, 142, artikli 143 lõige 1, artikli 151 lõiked 4 ja 9, artikkel 283, artikli 312 lõige 2, artikkel 363.

üleminekuperioodi lõppu muutuda see, kuidas kriisilahendusraamistikus hinnatakse liidu krediitiasutuste poolt Ühendkuningriigi õiguse alusel emiteeritud kohustuste puhul nende kõlblikkust omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõude suhtes³². Pärast üleminekuperioodi lõppu sisaldavad omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõuetele vastavad kohustused, mille ELi tegevusloaga üksused on emiteerinud Ühendkuningriigi õiguse alusel, täiendavaid lepingutingimusi, mis võimaldavad lepinguliselt tunnustada liidu ametiasutuste kohustuste ja nõudeõiguste teisendamise õigust³³.

3. LEPINGUD

- ELis ja Ühendkuningriigis asutatud poolte vahelisi lepinguid võib mõjutada ühtsest tegevusloast ilmajäämine, sest see kahjustab Ühendkuningriigi tegevusloaga üksuste suutlikkust jätkata teatavate kohtuste täitmist ja toimingute tegemist seoses enne üleminekuperioodi lõppu sõlmitud lepingutega. Hiljem ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes enam kollisiooni ja kohtualluvust reguleerivaid ELi õigusnorme. Kui lepingute³⁴ suhtes kohaldatakse Ühendkuningriigi õigust või lepingud sisaldavad õiguse valikut või kokkulepet, mille järgi on pädev Ühendkuningriigi kohus, peaksid nende lepingute osalised hoolikalt hindama Ühendkuningriigi väljaastumise mõju selliste lepingute kehtivusele ja täitmisele pööratavusele pärast üleminekuperioodi lõppu ning võtma vajalikud meetmed, et maandada võimalikud riskid, sealhulgas riskid oma klientidele, eesmärgiga tagada teenuste katkematus pärast üleminekuperioodi lõppu.

4. TARBIJAKAITSE MAKSETE JA PANGAKONTODE VALDKONNAS

- Vahendite ülekandmist Ühendkuningriigist ELi eurodes krediidikorralduste ja otsekorraldustena töödeldakse pärast üleminekuperioodi lõppu jätkuvalt ühtse

³² Vt direktiivi 2014/59/EL artiklid 45 ja 55. Vt Ühtse Kriisilahendusnõukogu ootused seoses pankade kriisilahenduskõlblikkuse tagamisega Brexiti kontekstis (november 2018) ja Ühtse Kriisilahendusnõukogu omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõuete poliitika 2020. aasta panganduspaketi alusel, 6. ja 7. osa. Vt ka Euroopa Pangandusjärelevalve arvamus küsimustes, mis on seotud Ühendkuningriigi lahkumisega Euroopa Liidust (EBA/OP/2017/12), IV osa „Kriisilahendus ja hoiuste tagamise skeemid“, lk 16 jj.

³³ Vt direktiivi 2014/59/EL artikli 55 lõige 1 ja Ühtse Kriisilahendusnõukogu 15. novembri 2018. aasta seisukohad.

³⁴ Nt Ühendkuningriigi õiguse alusel sõlmitud lepingute puhul peavad emiteeritud kõlblikud kohustused sisaldama direktiivi 2014/59/EL artikli 55 kohaselt asjakohaseid lepingutingimusi.

euromaksete piirkonna (SEPA) raames³⁵. Ühendkuningriigi tegevusloaga üksuste suhtes ei pruugi aga kehtida kohustus järgida teatavaid eeskirju maksete kasutajate kaitsmiseks, näiteks keeld võtta lisatasu. Selle tulemusel võivad tasud suurenedada.

- Pärast üleminekuperioodi lõppu võivad ELi tarbijad ELi õiguse alusel säilitada pangakonto Ühendkuningriigi tegevusloaga üksuses kooskõlas asjaomaste Ühendkuningriigi õigusnõuetega. Kui selline pangakonto on Ühendkuningriigi tegevusloaga üksuses Ühendkuningriigis, kehtivad Ühendkuningriigis kohaldatavad hoiuste kaitse eeskirjad. Pangakontosid Ühendkuningriigi tegevusloaga üksuste ELi filiaalides võidakse kaitsta kooskõlas asjaomases liikmesriigis kohaldatava hoiuste kaitse korraga. Direktiivi 2014/49/EL kohaselt kontrollivad ELi liikmesriigid, et nende territooriumil asutatud väljaspool ELi asuva peakontoriga krediidiastutuste filiaalid pakuvad kõnealusel direktiivis sätestatuga samaväärset kaitset. Kui kaitse ei ole samaväärne, võivad liikmesriigid nõuda sellistelt filiaalidelt hoiuste tagamise skeemiga liitumist³⁶. ELi kliendid peaksid aga olema teadlikud sellest, et sellise üksuse suhtes, mis võib väljastada neile ka maksekaardi, ei kehti enam direktiivis (EL) 2015/2366 sätestatud läbipaistvus-, tarbijakaitse-, turva- ja pettuste ärahoidmise nõuded³⁷.
- Samuti kehtib Ühendkuningriigi tegevusloaga üksuste suhtes kuni üleminekuperioodi lõpuni Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta direktiiv 2014/92/EL maksekontoga seotud tasude võrreldavuse, maksekonto vahetamise ja põhimaksekontole juurdepääsu kohta (maksekonto direktiiv)³⁸. Selle direktiivi artikli 11 kohaselt võivad ELi tarbijad paluda oma pangal aidata neil avada maksekonto mõnes ELi liikmesriigis. Sel eesmärgil peab Ühendkuningriigi tegevusloaga üksus andma taotluse korral ELi tarbijale tasuta kõigi tema olemasolevate krediidikorralduste püsikorralduste ja otsekorralduste volituste loetelu ning olemasoleva teabe tema kontrol viimase 13 kuu jooksul tehtud korduvate tehingute kohta. Ühtlasi peab Ühendkuningriigi tegevusloaga üksus kandma tarbija Ühendkuningriigi konto võimaliku positiivse jäägi mis

³⁵ Nagu kinnitas Euroopa Maksenõukogu 2019. aasta märtsis (<https://www.europeanpaymentscouncil.eu/news-insights/news/european-payments-councils-decision-paper-brexit-and-uk-psps-participation-sepa>).

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiivi 2014/49/EL (hoiuste tagamise skeemide kohta) artikli 15 lõige 1 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 149–178); [Euroopa Pangandusjärelevalve arvamus Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumisest tulenevate hoiuste kaitsega seotud küsimuste kohta](#).

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

³⁸ ELT L 257, 28.8.2014, lk 214.

tahes muule kontole, mis tarbijal võib olla ELis asutatud makseteenuse pakkuja juures.

Samamoodi võivad ELi tarbijad kuni 31. detsembrini 2020 paluda ELi tegevusloaga üksusel aidata neil avada maksekonto Ühendkuningriigi üksuses.

Pärast üleminekuperioodi lõppu need eeskirjad Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis enam ei kehti.

Üldteave pangandus- ja makseteenuste kohta on esitatud pangandust ja rahandust käsitleval komisjoni veebisaidil (https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance_et). Vajaduse korral lisatakse nendele veebilehtedele täiendavat teavet.

Euroopa Komisjon
Finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektooraat